

Quan el figuerenc Lluís Benejam (1954) tenia setze anys treballava a la impremta Trayter de Figueres. Allà s'hi feien els programes de mà que es donaven a la sortida del cinema i va començar a col·leccionar-los, no tant per la pel·lícula «sinó pel dibuix; m'atreia pensar que un paper motivava veure una pel·lícula, com les portades dels llibres». Aquest va ser l'embrió d'una col·lecció-arxiu que, amb seu a Capmany i després de més de cinquanta anys, reuneix 36.313 cartells de 22.450 pel·lícules, 22.500 guies publicitàries, 16.000 programes de mà i referències de 43.394 pel·lícules estrenades a Espanya des del 1929 fins ara, entre altres. Un dels grans valors és que només un 5% del material ha estat adquirit. La resta són intercanvis o donacions de persones vinculades al món del cinema per a les quals Benejam sent un profund agraïment. Lamenta, però que la col·lecció no sigui prou coneguda ni a l'Empordà ni a Catalunya: «No hi ha gaire interès i em sap una mica de greu perquè tot aquest recull ja no es podrà aconseguir més; molt d'aquest material són peces úniques».

«La col·lecció és part de la meua vida i no es pot quantificar en diners. Jo mai he buscat un interès econòmic. Ha estat una passió que m'ha dut a investigar i descobrir

«M'atreia pensar que un paper motivava veure una pel·lícula, com les portades dels llibres»

coses», admet, una passió que li ha fet viure moments de felicitat com quan va trobar el cartell de la pel·lícula *Castells a la sorra* (1965), que perseguia des de feia anys, al cinema Las Vegas. L'emoió va ser tal que es va posar a ballar amb ell.

Benejam ha dedicat milers d'hores a la seva col·lecció, aixecant-se a les quatre de la matinada abans d'entrar a la feina. No li dol perquè, a banda d'haver-s'ho passat bé, creu que «estic fent una cosa que, a la llarga, serà interessant perquè es pugui conservar». En aquest sentit, Benejam disposa de material que ni les filmoteques tenen. És conscient que arribarà el dia que se n'haurà de desprendre i, de fet, ja ha rebut una oferta d'una persona de fora de Catalunya que vol muntar un museu del cinema i té pendent rebre la visita de responsables de la Generalitat i de la Filmoteca Espanyola. «Veure que hi ha gent interessada m'anima a continuar», diu. La seva col·lecció està ordenada, catalogada i digitalitzada i és consultable grà-

El figuerenc Lluís Benejam ha reunit, sobretot els últims trenta anys, una de les col·leccions arxivístiques de cinema més importants de l'Estat espanyol, amb el mèrit de fer-ho a base d'intercanvis o donacions. Benejam creu que el seu arxiu no és prou conegut ni valorat, tot i que preserva material cinematogràfic únic.

«La col·lecció és part de la meua vida, no es quantifica en diners»

CRISTINA VILÀ BARTIS
Capmany

Lluís Benejam al seu arxiu, a Capmany, on preserva les joies de la seva col·lecció única.

cies a una completa web, *archivoci-ne.com*, que rep unes mil quatre-centes visites a la setmana.

El col·leccionista reconeix que ara costa molt aconseguir cartells originals i material. Amb *L'Odissea*, per exemple, ha hagut de recórrer a una distribuïdora perquè a Figueres no en tenien. «Al final tot serà digital i és una llàstima perquè els cartells són art», diu mentre desplega davant meu originals impressio-

«Vas a un cinema i et diuen, emporta-t'ho tot, i carregues dues furgonetes; és una emoció increïble»

nants de l'any 1953, la majoria dibuixats i conservats acuradament entre papers sense àcid. Sovint Lluís Benejam s'ha sentit com «un drapaire» recorrent centenars de quilòmetres –des d'Olot fins a Girona, passant per Barcelona, Lleida, Irun, Tudela i Sant Sebastià– i explorant locals plens de teranyines. Encara recorda quan es cartejava amb altres col·leccionistes per fer intercanvis. El millor moment, pe-

rò, «és anar a un cinema i que et diguin, emporta-t'ho tot, i carregues dues furgonetes. És una emoció increïble». Això encara li ha passat no fa tant a Blanes, Salt o Penelles. També en alguns tancaments de cinemes a Girona, com l'Albèniz o l'Ultònia. Una de les millors parts d'aquesta aventura és haver conegut molta gent, sobretot propietaris de cinema com Narcís Agustí, de la cadena Ocine de Girona, amb cinemes a tot Espanya, o Antoni Camprubí, propietari de Las Vegas, el Savoy i, més tard, dels multicinemes, a Figueres. Va ser a ell a qui va recórrer l'any 1996 quan va decidir reactivar la col·lecció arran de la proposta de fer una exposició dedicada al centenari del cinema, *Els Òscars de Hollywood*. «Camprubí em va fer pujar a les golfes i allò era el paradís, estava ple de material i me'l va deixar endur», rememora. Aleshores els cinemes ho guardaven tot: cartells, guies publicitàries, fotocroms o *lobby cards*, màrqueting que conservaven –l'havien pagat– «per si tornaven a fer aquella pel·lícula. Els cinemes ara no tenen espai i ho llancen tot als quinze dies o bé no els arriba res perquè és digital».

Lluís Benejam mai té un no per a ningú. Ha col·laborat tant amb associacions locals com amb institucions nacionals com la Filmoteca Espanyola, el Museu Nacional Rei-

Lamenta que la col·lecció no sigui prou coneguda: «Aquí no hi ha gaire interès»

na Sofia, l'Institut Cervantes, l'Institut Jean Vigo, el Museu del Cinema de Girona o la Filmoteca de Catalunya, a la qual va fer donació de vint mil cartells, dels quals uns sis mil els mancaven. Ha organitzat exposicions, fires –la del Cinema a Figueres–, ha aportat material per a llibres... Aquesta mateixa setmana té previst viatjar fins a Tolosa per intercanviar amb la Filmoteca centenars de cartells per material cinematogràfic francès.

La col·lecció li ha dut vivències sorprenents i exemples de generositat, com la relació amb Omar Facelli, un uruguaià que tenia una botiga i a qui va conèixer per internet fent intercanvis. Amb els atemptats a les Torres Bessones, el 2001, els clients americans li van deixar de comprar i per ajudar-lo, Benejam li va trobar un comprador català per a la seva col·lecció. En agraïment, Facelli li va enviar un munt de cartells «boníssims», entre ells un de *Ben-Hur* (1959) que té emmarcat en un lloc privilegiat del seu arxiu. ■